

Sivistyspalveluiden lääkehoito

varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio
sekä vapaa-aikapalvelut

Kempele, 2026

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sisälllys

Johdanto	4
Lääkehoidon toteuttaminen sivistyspalveluissa	4
Lääkehoitosuunnitelma	5
Lääkehoidon vastuut, velvollisuuden ja työnjako	6
Perusterveydenhuollosta vastaava lääkäri.....	6
Toimialojen johtajat.....	7
(sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja)	7
Toimialan lääkehoidosta vastaava (Opiskeluhuollon ohjausryhmän vastuuhenkilö)	7
Yksiköstä vastaava henkilö: päiväkodinjohtaja, rehtori, alueellisen nuorisotyön.....	7
palveluvastaava	7
Yksikön opiskeluhuollosta vastaava tai muu esihenkilö(-t) (apulaisjohtaja, apulaisrehtori tms)	8
Terveystenhoitaja.....	9
Lääkehoidon toteuttajat ja varahenkilöt	9
Lapsen huoltajat	9
Lääkehoitoa toteuttava henkilö	9
Lapsen omahoidon tukeminen	10
Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen	10
Lääkehoidon perehdytys	11
Lääkehoidon osaamisen varmistaminen	11
Sivistyspalveluiden lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaamisen varmistaminen sekä lääkehoitoon oikeuttavat luvat	11
Teoriaosaamisen varmistaminen	13
Lääkehoidon näytöt.....	14
Lääkehoitoon koulutettu terveydenhuollon nimikesuojattu ammattihenkilö;	14
Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö	14
Lääkehoidon toteuttaminen	15
Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma	15
Lääkkeen antaminen	16
Lääkkeiden säilytys	18
Riskijäteasiat.....	18
Lääkehoidon vaaratilanteiden kirjaaminen ja raportointi	19
Liitteet	19
Erillinen toimintaohje lapsen lääkehoitoon (huoltajille)	20
YKSIKÖKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA	22
LAPSEN YKSILÖKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA	26
DIABETESTA SAIRASTAVAN LAPSEN PÄIVÄNAIKAINEN HOITO	29

LAPSEN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOLUPA	31
LÄÄKEVIRHE/ POIKKEAMAN ILMOITUS	32

Johdanto

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden lääkehoidon suunnitelma koskee varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja vapaa-aikapalveluiden järjestämää toimintaa. Ohjeistukset koskevat kyseisten palveluiden henkilöstöä lääkehoidon turvallisen toteuttamisen osalta.

Lääkehoito-oppaan pohjana on ollut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) asiantuntijoiden laatima ohjeistus lääkehoidon toteuttamisesta sivistys- ja vapaa-aikapalveluissa. Tämä lääkehoidosuunnitelma perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön oppaaseen Turvallinen lääkehoito (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:6), joka toimii yleisenä viitekehyksenä lääkehoidon turvallisuuden varmistamisessa. Suomessa lääkehoidon toteuttamisen ohjeistukset pohjautuvat Sosiaali- ja terveysministeriön, Valviran ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) säädöksiin ja suosituksiin. Eri-tyistä huomiota kiinnitetään siihen, että lääkehoito on suunniteltu ja toteutettu varhaiskasvatuksen ja koulutoiminnan toimintaympäristöihin soveltuvalla tavalla.

Lääkehoitosuunnitelmassa käytetään termiä "lapsi", joka kattaa kaikki alaikäiset, jotka osallistuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio-opetuksen ja vapaa-ajan palveluiden toimintaan.

Lääkehoidon toteuttaminen sivistyspalveluissa

Palvelukuvaukset

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lapsen ja perheen tarvitsemat varhaiskasvatuspalvelut perheen tilanteen ja tarpeen mukaisesti; päivähoitoa, perhepäivähoitoa, vuorohoitoa, avointa varhaiskasvatusta ja esiopetusta.

Opetuspalvelut tarjoavat perus- ja lukio-opetusta sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta.

Vapaa-aikapalvelut tarjoavat lapsille ja nuorille erilaisia palveluita. Tämä ohjeistus koskee vapaa-aikapalveluiden järjestämiä ja koordinoimia toimintoja: leiri-, kurssi- ja retkitoiminta.

Lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma laaditaan sivistyspalveluissa kolmella tasolla

1. **Järjestäjätasoinen lääkehoitosuunnitelma** (=Kempeleen kunnan lääkehoitosuunnitelma)
 - Järjestäjätasoinen lääkehoitosuunnitelma on laadittu Pohteen alueen lääkehoitodokumentin pohjalta
 - Sivistyspalveluiden järjestäjätasoinen lääkehoitosuunnitelma laadittu yhteistyössä Pohteen asiantuntijoiden (perusterveydenhuollosta vastaavan lääkärin ja vastuuyksikköpäällikön) kanssa
2. **Yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma**
 - A. Lääkehoidon toteuttamisen vastuut
 - B. lääkehoidon osaamisen varmistamisen prosessi
 - C. tarvittavat lääkehoidon luvat
 - D. Hyväksyjänä toimii yksikön toiminnasta vastaava
3. **Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma**
 - A. Kuvataan lapsen lääkehoidon toteuttaminen koulupäivän tai varhaiskasvatuspäivän aikana

Lääkehoitoa toteutetaan sivistyspalveluissa tämän lääkehoitosuunnitelman mukaisena kokonaisuutena. Suunnitelma kattaa varhaiskasvatuksen, perus- ja lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä vapaa-aikapalveluiden leiri-, kurssi- ja retkitoiminnan.

Lääkehoitoa toteutetaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti esimerkiksi

- ensiapulääkityksenä anafylaktisessa reaktiossa
- ensiapulääkityksenä epilepsia-kohtauksessa ja kuumekouristuksessa kuumeen hoitona kuumekouristuksen ennaltaehkäisyinä
- astmalapsen avaavana lääkkeenä astma-kohtauksessa tai ennakoivasti esim. ennen liikuntatuntia
- diabeetikkolapsen insuliinipistoksena ja ensiapulääkityksenä insuliinishokissa
- muuna pitkäaikaissairauden vaatimana jatkuvana lääkityksenä
- kuuriluonteisena lääkityksenä
- atooppisen ihon rasvauksena

Lääkehoidon vastuut, velvollisuuden ja työnjako

Lapsen lääkehoidosta vastaavat huoltajat ja lapsi itse oman kehitystasonsa mukaisesti. Lapsen lääkehoidosta pääasiassa vastaa lasta hoitava lääkäri. Lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman Turvallinen lääkehoito (v.2021) mukaisesti *lääkehoito perustuu potilaan, hänen omaisensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen sopimukseen*.

Kempeleessä lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, perus- ja lukiokoulutuksessa sekä vapaa-aikapalveluiden, kuuluu kunnan vastuulle. Terveystieteiden palvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueiden vastuulle, mikä on muuttanut kuntien ja hyvinvointialueiden välistä työnjakoa. Tästä huolimatta sivistystoimen organisaatiolla on selkeä vastuu yksikötasoisien lääkehoitosuunnitelmien laadinnasta ja niiden hyväksymisestä.

Lääkkeen antaminen lapselle tai nuorelle on terveydenhuollon ohjeistamaa ja aina huoltajien kanssa yhteistyössä sovittua toimintaa. Siihen liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin varhaiskasvatus- ja koulutyössä yleensäkin. Potilasvahinkovakuutus koskee vain terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa.

Seuraavassa on kuvattu eri toimihenkilöiden vastuut ja tehtävät lääkehoitosuunnitelman toteutuksen kokonaisuudessa:

Perusterveydenhuollosta vastaava lääkäri

- Toimii perusterveydenhuollon vastaavana lääkärinä ja vastaa samalla muiden toimialueiden perusterveydenhuollonlääketieteellisestä vastuusta.
- Toimii sivistyspalveluiden lääkehoitosuunnitelman sisällöllisenä asiantuntijana
- Myöntää kertaluonteisen tai määräaikaisen luvan toteuttaa lääkehoitoa lääkehoitokoulutuksesta ja/tai näyttötilaisuudesta saatavaa todistusta vastaan

Toimialojen johtajat

(sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja)

- vastaavat siitä, että Kempeleen varhaiskasvatuksella, perus- ja lukio-opetuksella ja vapaa-aikapalveluissa on terveydenhuoltolain edellyttämä ja Pohteen hyväksymä lääkehoitosuunnitelma
- toimittaa vuoden lopussa saamansa yhteenvedon henkilöstön lääkkeenantoluvista (määrä) ja lapsikohtaisesta lääkehoitosuunnitelmista (määrä) perusterveydenhuollosta vastaavalle lääkärille sekä vastuuyksikköpäällikölle.
- vastaa siitä, että lasten lääkehoitoprosessi toteutuu turvallisesti kaikissa toimintayksiköissä

Toimialan lääkehoidosta vastaava (Opiskeluhuollon ohjausryhmän vastuhenkilö)

- Koordinoi lääkehoidon verkkokoulutuksia ja vastaanottaa lääketenttisuorituksia
- koordinoi tarvittaessa lääkehoidon näyttötilaisuuksia
- ottaa vastaan lukuvuosisikohtaisen yhteenvedon yksiköiden lääkkeenantoluvista (määrä) ja yksiköiden lapsikohtaisista lääkehoitosuunnitelmista (määrä) ja toimittaa ne toimialan johtajalle (sivistys/varhaiskasvatusjohtajalle)
- ottaa vastaan ja käsittelee oman toimialueen yksiköiden esihenkilöiden ilmoittamat lääkehoidon virheilmoitukset

Yksiköstä vastaava henkilö: päiväkodinjohtaja, rehtori, alueellisen nuorisotyön

palveluvastaava

- vastaa yksikötasolla lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta hyväksytyin lääkehoitosuunnitelman mukaisesti
- vastaa työyksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman laadinnasta ja ajantasaisesta päivittämisestä
- nimeää lääkehoitovastaavat oman yksikkönsä osalta
- huolehtii siitä, että koko henkilökunta saa tarpeenmukaisen lääkehoidon perehdytyksen sekä lääkehoitoa toteuttava henkilöstö lääkehoidon verkkokoulutuksen näyttötilaisuuksineen
- huolehtii oman yksikkönsä lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaamisen varmistamisen viiden vuoden välein (lääkehoidon verkkokoulutukset, tentti sekä näyttöjen antaminen) ja ilmoittaa tarpeet toimialansa lääkehoidosta vastaavalle
- huolehtii työvuorosunnittelussa (ml. leiri- ja retkitoiminta) siitä, että yksikössä on riittävä määrä lääkehoidon toteuttamiseen oikeutettuja työntekijöitä lasten toimintaan osallistumisaikana sekä henkilökunnan sairaus- ja vuosilomien aikana
- huolehtii siitä, että lapsille, joiden huoltajat ovat ilmoittaneet lääkehoidon tarpeesta, tehdään yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma välittömästi toiminnan alettua

- myöntää ja allekirjoittaa huoltajien tai muiden asiantuntijoiden antaman perehdytyksen jälkeen työntekijälle luvan toteuttaa lääkehoitoa lapsen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti
- vastaa siitä, että omassa yksikössä olevien kroonisesti sairaiden, jatkuvaa lääkitystä vaativien, kohtausluonteisesti lääkkeitä tarvitsevien ja muiden erityistä hoitoa tarvitsevien lasten turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot (ajantasainen yksikön lääkehoitosuunnitelma) on huomioitu yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa ja henkilöstö on tietoinen asiasta.
- vastaa omassa yksikössään salassa pidettävien tietojen säilyttämisestä tietosuojan mukaisesti huomioiden sen, että lääkehoitoa toteuttavilla työntekijöillä on sujuva pääsy tarvittaviin asiakirjoihin, esim. erillinen lukittava kaappi.
- vastaa siitä, että yksikössä on lukittava kaappi lasten lääkkeiden ja lapsikohtaisten lääkehoitosuunnitelmien säilyttämiseksi
- huolehtii, että lääkkeet säilytetään lukittavassa kaapissa alkuperäispakkauksissa tai huoltajan muutoin todentamana.
- käsittelee lääkevirheilmoituksen pohjalta virheellisesti annetun lääkkeen antamistilanteen yhdessä henkilökuntansa kanssa ja toimittaa ilmoituksen toimialansa lääkehoidosta vastaavalle
- huolehtii tarvittaessa ns. riskijäteastian hankkimisesta lääkehoidossa käytettävien neulojen säilyttämiseksi sekä riskijätteen asianmukaisesta hävittämisestä.
- toimittaa vuosittain omaan yksikköön myönnettyjen lääkkeenantolupien määrän ja lapsikohtaisten lääkehoitosuunnitelmien määrän toimialansa lääkehoidosta vastaavalle

Yksikön opiskeluhuollosta vastaava tai muu esihenkilö(-t) (apulaisjohtaja, apulaisrehtori tms)

- kartoittaa yksikköjen lääkehoitoon osallistuvan henkilöstön määrän ja koulutustarpeen, perehdyttää yksikön henkilöstön sekä uudet työntekijät lääkehoitosuunnitelmaan ja lääkehoidon toteuttamisen käytänteisiin oman yksikkönsä osalta
- suorittaa myös itse lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavan koulutuksen ja päivittää osaamisensa tarpeen mukaisesti
- koordinoi ja varmistaa, että lääkehoidon koulutuksiin osallistuvat ilmoittautuvat oikeanlaiseen koulutukseen
- huolehtii lasten lääkehoitosuunnitelmien ajantasaisuudesta
 - huolehtii, että koko yksikön henkilökunta on tietoinen, jos jollakin lapsella on lääkitys esim. akuuttiin sairauskohtaukseen
- osallistuu lasten lääkehoitosuunnitelmien laatimiseen tarpeen mukaisesti
- koostaa lukuvuosittaiset ja yksikkökohtaiset tilastot lääkkeenantolupien ja lapsikohtaisista lääkehoitosuunnitelmien määrästä yksikön johtajalle
- ilmoittaa havaitsemansa yksikön lääkehoidon virheilmoitukset esihenkilölle
- osallistuu yksiköiden lääkehoitosuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen
- huolehtii yhdessä yksikön esihenkilön kanssa siitä, että yksikössä on lukittava kaappi lasten lääkkeiden säilyttämiseen.

Terveydenhoitaja

- on tarvittaessa mukana laatimassa yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa lapselle.
- konsultoi yksikön henkilökuntaa lääkehoidossa.
- tukee lapsen lääkehoidollisissa asioissa lääkehoidon toteuttajia

Lapsen yksilöllisestä lääkehoitosuunnitelmasta annetaan kopio kouluterveydenhoitajalle.

Lääkehoidon toteuttajat ja varahenkilöt

Lapsen huoltajat

Vastaavat siitä, että lapsen lääkehoidon tarve on tiedossa ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on luotettavasti ilmoitettu lääkehoitoa toteuttaville henkilöille ja käytettävissä toimintayksikössä.

- vastaavat siitä, että ilmoittavat kirjallisesti toimintayksikköön lapsen lääkitystä koskevat ohjeet ja muutokset. (esim. [suojattu sähköposti](#))
- vastaavat siitä, että laaditaan yhdessä lapsen yksikön henkilökunnan kanssa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelma
- vastaavat ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdyttämisestä lapsen lääkkeenantoon.
- ovat tietoisia siitä, kuka/ketkä toteuttavat toiminnassa lapsen lääkehoitoa.
- kutsuvat tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään henkilökuntaa
- huolehtivat henkilökunnan perehdyttämisestä lapsen siirtyessä toiseen [päiväkotiin](#) / kouluun / toimintaryhmään.

LIITE 1 Info huoltajille lääkehoidosta

Lapsen lääkehoitoa saa toteuttaa lääkehoitoluvan omaavat työntekijät.

Lääkehoitoa toteuttava henkilö

Nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö on koulutuksensa perusteella ensisijainen lääkehoidon toteuttaja.

Varhaiskasvatuksen /koulun / vapaa-aikapalveluiden työntekijä, joka ei ole saanut terveysalan koulutusta, voi toteuttaa lapsen lääkehoitoa, kun on suorittanut työnantajan osoittaman lääkehoitokoulutuksen, saanut terveydenhuollon ammattihenkilön / huoltajien antaman perehdytyksen ja hänellä on voimassa oleva lääkehoitolupa.

- vastaa lääkehoitoa toteuttaessaan omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa että vastualueensa lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.
 - on yhdessä huoltajien, opettajan ja moniammatillisen työryhmän kanssa laatimassa lapsen lääkehoitosuunnitelman. Opettaja toimii koolle kutsujana. Tarvittaessa terveydenhuollon asiantuntijoita kutsutaan mukaan tai konsultoidaan
 - arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo havainnoistaan huoltajille.
 - vastaa lapsen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä
 - toteuttaa lapsen lääkehoitoa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti
 - ilmoittaa huoltajalle, jos lapsen lääkkeenannossa on tapahtunut virhe ja tekee kirjallisen lääkevirheilmoituksen esihenkilölleen.
 - ilmoittaa, mikäli arvioi, ettei hallitse hänelle annettua työtehtävää. Työnantaja on velvollinen järjestämään työntekijälle tarvittaessa lisäperehdytystä.
 - Laatii esihenkilölleen lääkehoidon toteuttaminen- esityksen ja käy sen läpi esihenkilön kanssa
- LIITE 5**

Lapsen omahoidon tukeminen

Lapsen kykyä huolehtia itsenäisesti lääkehoitosuunnitelman edellyttämistä toimenpiteistä tulee tukea kasvatuksellisin ja yhteistyön keinoin. Tähän liittyvistä tavoitteista ja toimista voidaan sopia yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laadinnan yhteydessä. Lääkehoidosta tulisi tehdä luonteva osa lapsen arkea. Lääkehoitosuunnitelman toteuttamisessa korostuu turvallisuuden ja koko yhteisön välittävän asenteen ohella itsenäisyyteen kasvaminen ja itsestä huolehtiminen.

Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen

Pääsääntö on, että lääkehoitoa ei saa toteuttaa, jos sen toteuttamiseen ei ole saanut asianmukaista lääkehoidon koulutusta eikä osaamista ole varmistettu. Lääkehoidon osaaminen koostuu opintojen sekä perehdytyksen avulla hankitusta osaamisesta. Vastuu työntekijöiden osaamisen varmistamisesta, ts. lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä on voimassa oleva lääkehoitolupa, kuuluu yksikön esihenkilölle.

Lääkehoidon perehdytys

Vastuu työntekijöiden lääkehoidon perehdytyksestä on yksikön esihenkilöllä. Yksittäisen työntekijän lääkehoitoon perehtyminen rakentuu lääkehoidon koulutuksesta, tentistä, tarvittaessa annettavista näytöistä sekä yksittäisen lapsen lääkehoitosuunnitelman työstämisestä yhdessä lapsen huoltajien kanssa ja lapsen koulunkäynnistä vastaavan henkilökunnan kanssa. Erityisesti kiinnitettävä huomiota diabeteslapsen lääkehoitosuunnitelmaa tehtäessä, että jokaisen diabetes vaatii erityisosaamista kullekin lapselle räätälöidyllä tavalla. Huoltajalla on selkeä ohjeistus hoitavalta taholta ko. lapsen diabeteksen hoitoon.

Lääkehoidon osaamisen varmistaminen

Lääkehoitoa toteuttavien ammattihenkilöiden lääkehoidon osaamisen varmistamisen koostuu lääkehoidon teorian ja käytännön osaamisen varmistamisesta huomioiden työntekijöiden peruskoulutus. Työntekijän koulutus ja käytännön tarve määrittelevät sen, millaista lääkehoidon koulutusta, osaamisen varmistamista ja lääkelupaa työntekijä tarvitsee.

Sivistyspalveluiden lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaamisen varmistaminen sekä lääkehoitoon oikeuttavat luvat

Lääkehoidon toteuttamiseen oikeuttava lupa on määräaikainen (5 vuotta). Lupakäytännöt ja yksikön lääkehoitoon osallistuvien luvat tulee olla kaikkien tiedossa. Taulukossa 1 on kuvattu nimikesuojattujen ammattihenkilöiden vastuut ja tehtävät, osaamisen varmistaminen sekä lääkelupaan edellyttävät suoritukset. Perusterveyden huollosta vastaava lääkäri myöntää kertaluonteisen tai määräaikaisen luvan toteuttaa lääkehoitoa lääkehoitokoulutuksesta ja/tai näyttötilaisuudesta saatavaa todistusta vastaan.

Taulukko 1. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden osaamisen varmistaminen ja lääkeluvat

	Vastuu ja tehtävät lääkehoidossa	Osaamisen varmistaminen ja luvat	Suorituksen osiot	Lääkeluvan suoritus
Lähihoitaja Sosionomi Lastenhoitaja Tutkintoon sisältyy lähihoitajan osaamisvaatimuksia vastaava lääkehoidon koulutus	Lääkehoidon toteutus	Lääkehoidon teoria-perusteet ja lääkelaskenta	Lääkehoidon perusteet –kurssi sekä Lääkelaskennan itseopiskelupaketist alkutesti ja oppitunnit 1–4	Lääkelupaan tarvitaan hyväksytty lääkehoidon koulutus ja tarvittava näyttö, jonka vastaanottaa terveydenhuollon ammattihenkilö
	Lääkehoidon toteutumisen ja vaikutuksen seuranta			
	Lääkehoidon kirjaiminen	PKV-lääkehoidon toteuttaminen luonnollista tietä	Lääkehoidon perusteet –kurssi sisältää PKV-osion Perehdytys	
		Injektioiden antaminen ihon alle	Perehdytys Näyttö	
		Injektioiden antaminen lihakseen	Perehdytys Näyttö	
		Lääkkeiden antaminen nenämahaletkuun tai PEG-letkun kautta	Perehdytys Näyttö	

Taulukossa 2 on kuvattu henkilöstön, jonka perustutkintoon ei ole sisältynyt lääkehoitoa, vastuut ja tehtävät, osaamisen varmistaminen sekä lääkelupaan edellytettävät suoritukset.

taulukko 2	Vastuu ja tehtävät lääkehoidossa	Osaamisen varmistaminen ja luvat	Suorituksen osiot	Lääkeluvan suoritus
Sosionomi Lastenhoitaja Koulunkäynninohjaaja Varhaiserityisavustaja perustutkintoon ei ole sisältynyt lääkehoitoa	Osallistuminen lääkehoidon toteutukseen lääketoimituksen jälkeen.	Lääkehoidon perusteet ja lääkelaskenta	työntekijä, jolla ei ole sosiaali- tai terveydenhuollon koulutusta: Lääkehoidon peruskoulutus verkko-opintoina. Esim Aino- lääkehoito varhaiskasvatuksessa ja koulussa	Lääkelupaan tarvitaan hyväksyty lääkehoidon koulutus ja tentti sekä mahdollisesti tarvittava näyttö, jonka vastaanottaa terveydenhuollon ammattihenkilö
		Valmiiksi jaetun lääkkeen antaminen luonnollista tietä	Opiskelu ja tentit.	
		Injektioiden antaminen ihon alle vaatii näytön	Perehdytys Näyttö	

Teoriaosaamisen varmistaminen

Lääkehoidon teoriaosaaminen varmistetaan työnantajan osoittaman verkkomuotoisen lääkehoidokoulutuksen avulla, ks. yllä olevat taulukot 1 ja 2.

Lääkehoidon näytöt

Lääkehoidon osaaminen varmistetaan lääkehoitoon sisältyvän teoriakoulutuksen ja tentin lisäksi osaamisen osoittavalla näytöllä, mikäli on tarvetta suorittaa lääkkeenantoa ja annostelua ihon alle. Diabetesoppilaiden lääkehoidon lisäopastus tapahtuu OYS:n koordinoimissa koulutuksissa, joissa opetetaan myös pistäminen. Koulutus toimii näyttönä lääkkeenannosta. Koulutuksesta saatava todistus on toimitettava yksikön esihenkilölle. Mikäli lääkkeenanto koskee muuta kuin diabeteksen hoitoa, näyttötilaisuuden voi suorittaa yksikön kouluterveydenhuollossa. Lääkehoidon näyttötilaisuuteen osallistuva työntekijä on esittänyt omalta osaltaan näyttötilaisuuteen tarvittavan lupalomakkeen. Lupalomakkeeseen liitetään aina työntekijän toimittama todistus käydystä lääkehoidon teoriakoulutuksesta. Työntekijän esihenkilö varmistaa allekirjoituksellaan, että työntekijän lääkehoitoon kouluttautuminen on sovittua ja työntekijä on oikeutettu osallistumaan näyttötilaisuuteen. Laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö vastaanottaa näytöt ja kirjaa annetut näyttösuoritukset lupalomakkeeseen.

Lääkehoitoon koulutettu terveydenhuollon nimikesuojattu ammattihenkilö;

Suoritettujen tiedollisten ja taidollisten näyttöjen perusteella ko. työntekijälle myönnetään lupa lääkehoidon toteuttamiseen lääkärin määräyksen mukaan

- Lääkehoidon perusosaaminen
- Injektion antaminen ihon alle / lihakseen
- Lääkehoito syöttöletkun kautta
- PKV-lääkkeet (sisältyy teoriaan)

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö

Suoritettujen tiedollisten ja taidollisten näyttöjen perusteella hakijalle myönnetään lupa lääkehoidon toteuttamiseen lääkärin määräyksen mukaan seuraavasti:

- Lääkehoidon perusosaaminen
- Valmiiksi jaettujen lääkkeiden antaminen luonnollista tietä
- Injektion antaminen ihon alle

Lääkehoidon toteuttaminen

Yksikön johto vastaa siitä, että lasten lääkehoito toteutuu turvallisesti kaikissa sivistyspalveluiden toimipaikoissa.

Lääkehoitoa toteuttavat vain työntekijät, joiden lääkehoito-osaaminen on varmistettu lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Isompien koululaisten ja opiskelijoiden kohdalla lääkehoitoa toteuttavat myös lapset ja nuoret itse oman kehitystasonsa mukaisesti. Itsenäisestikin lääkehoitonsa toteuttavien alaikäisten lasten osalta yhteistyö ja tarvittava tiedonkulku huoltajien kanssa on olennaista.

Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma

Lapsen lääkehoidosta tehdään yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma. Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään yhteistyössä lapsen huoltajien ja yksikön henkilökunnan kanssa heti kun huoltaja on ilmoittanut lääkehoidon tarpeen, mahdollisuuksien mukaan ennen varhaiskasvatuksen, koulun tai muun toiminnan aloittamista. Tarvittaessa huoltaja kutsuu terveydenhuollon asiantuntijan mukaan tapaamiseen.

Yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaa yksikön lääkehoidon toteuttaja yhdessä huoltajan kanssa. Lapselle tehdään yksi yhteinen lääkehoitosuunnitelma kaikkien niiden toimijoiden kesken, joiden toimintojen piirissä lapsi on arkipäivisin, esim. koulu – iltapäivätoiminta. Suunnitelmaa laadittaessa pohditaan lapsen lääkehoidon ja terveydentilan seurannan tarpeet sekä millä laajuudella ja toimenpiteillä tarpeisiin pystytään vastaamaan. Suunnitelmasta otetaan kopia kaikille lääkehoitosuunnitelman laatimiseen osallistuneille. Tällä varmistetaan katkeamaton hoitoketju päivän aikana.

Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma pitää olla helposti kaikkien toimijoiden saatavilla. Suunnitelman laatimisen yhteydessä kerrotaan huoltajille, missä suunnitelmaa säilytetään. Lisäksi tieto lääkehoitosuunnitelman olemassaolosta tulee varmistaa sijaisille perehdytyksen yhteydessä.

Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen suunnitelma liitetään lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatus-/esiopetussuunnitelmaan.

Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma on lapsen tietosuojaan kuuluva, salassa pidettävä asiakirja. Yksikön esihenkilö vastaa siitä, että lapsen yksilölliset lääkehoitosuunnitelmat säilytetään asianmukaisesti tietosuoja huomioiden sovittuun lääkehoitoprosessin ajan. Huoltaja vastaa tiedonsiirron toteutumisesta ja tarvittavan uuden lääkehoitosuunnitelmasta varhaiskasvatuksen ja opetuksen eri siirtymäniveli- vaiheissa. Lääkehoitosuunnitelmaa ei arkistoida. Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma hävitetään, kun lääkehoidon tarve lakkaa.

Lapsen lääkehoitosuunnitelma huomioidaan yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa.

Lääkehoitosuunnitelma laaditaan lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Lääkehoitoa suunnitellaan ja toteutetaan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti myös toisen asteen oppilaitoksissa, vaikka opiskelijoista suurin osa kykenee jo itse huolehtimaan koulupäivän aikaisesta lääkityksestään.

LIITE 3 Lapsen lääkehoitosuunnitelma

LIITE 4 Diabetesta sairastavan lapsen lääkehoitosuunnitelma

Lääkkeen antaminen

Lapselle voidaan antaa lääkärin määräämät lääkkeet, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden annostelu-aika ajoittuu lapsen päiväkotij- ja koulupäivään. Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta, koulun kerhotoiminta ja koulun ulkopuolinen toiminta, kuten leiritoiminta ovat osa päiväkotij- ja koulupäivää. Lääkkeet tulee toimittaa annosteluohjeineen alkuperäispakkauksessa tai huoltajan muutoin todentama lääke, jolloin henkilökunta annostelee lääkkeen. Huoltajan tulee toimittaa selkeät, yksinkertaiset ohjeet lääkeannoksista ja muista tarvittavista toimenpiteistä (esim. ravitsemusohjeet) sekä niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon. Lääkettä voidaan antaa lääkkeen määrääjän (reseptilääke) tai terveydenhuollon ammattilaisen (itsehoitolääke) ohjeen mukaisesti.

Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma koskee myös ilta-, viikonloppu- ja vuorohoitoa sekä koulun ulkopuolista opetusta, kuten leirikoulua. Jos yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa ei ole ja lapselle tulee esim. kipu- tai kuumelääkkeen tarve, ollaan yhteydessä huoltajaan. Lääkkeenannon seuraamiseksi lääkehoidon toteuttajat dokumentoivat suorittamansa lääkehoidon liitteessä olevaan lääkehoidon seurantakorttiin.

Lääkehoitoa toteutetaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti esimerkiksi

- ensiapulääkityksenä anafylaktisessa reaktiossa
- ensiapulääkityksenä epilepsia-kohtauksessa ja kuumekouristuksessa kuumeen hoitona kuumekouristuksen ennaltaehkäisyä
- astmalapsen avaavana lääkkeenä astma-kohtauksessa tai ennakoivasti esim. ennen liikuntatuntia
- diabeetikkolapsen insuliinipistoksena ja ensiapulääkityksenä insuliinishokissa
- muuna pitkäaikaissairauden vaatimana jatkuvana lääkityksenä
- kuuriluonteisena lääkityksenä
- atooppisen ihon rasvauksena

Kuuriluontoinen lääkehoito toteutuu pääsääntöisesti kotona, mm.

- Antibiootit; annostelu yleensä 2x/pv
- Allergialääkkeet (tabletti, mikstuura, silmätipat); annostelu 1-2x/pv valmisteesta riippuen
- Yskänlääkkeet. Mikäli lapsi ei pysty olemaan ilman päivällä annettavaa yskänlääkettä, hänet tulisi hoitaa kotona.
- Silmätipat tulehdukseen; markkinoilla 2x/pv annosteltavia valmisteita
- Korvatipat; joskus päivälläkin, mutta hoitojaksot lyhyitä

Huoltajien on keskusteltava henkilökunnan kanssa lapsen lääkityksestä.

- Lapsen aloittaessa toiminnassa (kuuriluonteiset lääkkeet)
- Aamulla toimintaan tullessa (jatkuva- sekä kohtausluontoinen lääkitys)

Toimintayksiköissä lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa.

Lääkkeiden säilytys

Sivistystoimen yksiköissä säilyttävien lääkkeiden määrä tulee pitää mahdollisimman vähäisenä. Jos lapsen kehitystaso mahdollistaa, voi lapsi huolehtia lääkehoidosta itse ja tällöin hän voi säilyttää lääkkeitä omassa hallussaan (esim. insuliinikynä tai vastaava).

Yksikössä henkilökunnan vastuulla olevat lääkkeet, tulee säilyttää lasten ulottumattomissa ja erillään henkilökunnalle tarkoitetuista ensiapulääkkeistä/-välineistä. Jos useamman lapsen lääkkeitä säilytetään keskitetysti samassa paikassa, tulee kaapin tai tilan olla lukittu. Yksittäisiä lääkkeitä tai annoksia, voidaan tarvittaessa säilyttää lähempänä lasta, esimerkiksi ryhmätilassa, turvallisuus huomioiden. Kylmäsäilytystä vaativat lääkkeet voidaan säilyttää yksikön jääkaapissa.

Lääkkeet pidetään alkuperäispakkauksissa ja niissä tulee olla vähintään lapsen nimi.

Poikkeustilanteissa ja -olosuhteissa, kuten leirikoulut tai retket, lääkkeiden säilytys tulee suunnitella yhdessä huoltajan kanssa ja konsultoida tarvittaessa asiassa lapsen lähiapteekkia.

Huumaavien tai pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden, kuten monien ADHD-lääkkeet tai epilepsian kohtauslääkkeiden kohdalla asianmukaiseen ja turvalliseen säilytykseen tulee kiinnittää erityistä huomioita niiden väärinkäyttöriskin vuoksi.

Riskijäteastiat

Jos yksikössä joudutaan käsittelemään riskijätettä, tulee yksikössä huolehtia tarvittaessa ns. riskijäteastian hankkimisesta lääkehoidossa käytettävien neulojen säilyttämiseksi sekä riskijätteen asianmukaisesta hävittämisestä.

Läkehoidossa syntyvät jätteet säilytetään lukitussa säilytystilassa siten, että ne on selkeästi merkitty eikä ole vaaraa niiden joutumisesta ulkopuolisten käsiin.

Mahdollinen lääkejäte (esim. vanhentuneet lääkkeet) toimitetaan säännöllisesti avoapteekkiin hävitettäväksi. PKV lääkkeiden osalta (esim ADHD-lääkkeet ja epilepsian kohtauslääkkeet) tulee huolehtia erityisesti lääkkeiden säilytyksestä niiden väärinkäytön riskin / kiinnostuksen vuoksi.

Lääkehoidon vaaratilanteiden kirjaaminen ja raportointi

Jos lapsen lääkkeen annossa on tapahtunut vaaratapahtuma tai virhe, esim. lapsi on saanut lääkettä liian vähän tai liian paljon tai lääkkeen antaminen on unohtunut, työntekijä ottaa yhteyttä lapsen huoltajiin ja kirjaa tapahtuman lääkevirhe-lomakkeelle ja toimittaa sen esihenkilölleen. Jokainen lääkehoidon virhetilanne käydään läpi esihenkilön johdolla. Lisäksi lääkehoidon virhetilanteista annetaan aina tieto myös sivistysjohtajalle mahdollista jatkoselvitystä varten.

LIITE 6 Lääkevirhe/ poikkeamailmoitus

Liitteet

LIITE 1 Info huoltajille lääkehoidosta

LIITE 2 Yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma

LIITE 3 Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma

LIITE 4 Diabeteslapsen lääkehoitosuunnitelma

LIITE 5 Koonti lapsen yksilöllisestä lääkehoidon toteuttamisesta

LIITE 6 Lääkevirhe/ Poikkeamailmoitus

Erillinen toimintaohje lapsen lääkehoitoon (huoltajille)

Lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti lapsen kotona. Varhaiskasvatuksessa, koulussa ja nuorisopalveluiden järjestämässä toiminnassa voidaan tarvittaessa annostella ja antaa lapselle kroonisten sairauksien hoitoon tarkoitettuja lääkkeitä sekä ns. kohtaaluontoisia lääkkeitä, esim. astmaan, diabetekseen ja epilepsiaan liittyen. Lapsen lääkehoidosta laaditaan lääkehoitosuunnitelma, jonka laatimisesta vastaavat huoltajat. Toiminnassa voidaan erityisissä ja välttämättömissä tilanteissa annostella myös tilapäiseen käyttöön määrättyjä lääkkeitä, joiden annosteluajaksi on määrätty lapsen toimintaan osallistumisaika.

Huoltaja

- **Vastaavat siitä, että lapsen lääkehoidon tarve on tiedossa ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on luotettavasti ilmoitettu lääkehoitoa toteuttaville henkilöille ja käytettävissä toimintayksikössä.**
- vastaavat siitä, että ilmoittavat kirjallisesti toimintayksikköön lapsen lääkitystä koskevat ohjeet ja muutokset. (esim. [suojattu sähköposti](#))
- vastaavat siitä, että laaditaan yhdessä lapsen yksikön henkilökunnan kanssa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelma
- vastaavat ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdyttämisestä lapsen lääkkeenantoon.
- ovat tietoisia siitä, kuka/ketkä toteuttavat toiminnassa lapsen lääkehoitoa.
- kutsuvat tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään henkilökuntaa
 - huolehtivat henkilökunnan perehdyttämisestä lapsen siirtyessä toiseen päiväkotiin / kouluun / toimintaryhmään.
- huoltaja toimittaa lääkkeen toimintayksikköön lapsen nimellä varustettuna, annosteluohjeineen alkuperäispakkauksessa. Allergia-silmätipat ovat suositeltavaa tuoda kerta-annos pipetteinä.

Lääkehoitoa toteutetaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti esimerkiksi

- ensiapulääkityksenä anafylaktisessa reaktiossa
- ensiapulääkityksenä epilepsia-kohtauksessa ja kuumekouristuksessa kuumeen hoitona kuumekouristuksen ennaltaehkäisyä
- astmalapsen avaavana lääkkeenä astma-kohtauksessa tai ennakoivasti esim. ennen liikuntatuntia
- diabeetikkolapsen insuliinipistoksena ja ensiapulääkityksenä insuliinishokissa
- muuna pitkäaikaissairauden vaatimana jatkuvana lääkityksenä

- kuuriluonteisena lääkityksenä
- atooppisen ihon rasvauksena

Kuuriluontoinen lääkehoito toteutuu pääsääntöisesti kotona, mm.

- Antibiootit; annostelu yleensä 2x/pv
- Allergialääkkeet (tabletti, mikstuura, silmätipat); annostelu 1-2x/pv valmisteesta riippuen
- Yskänlääkkeet. Mikäli lapsi ei pysty olemaan ilman päivällä annettavaa yskänlääkettä, hänet tulisi hoitaa kotona.
- Silmätipat tulehdukseen; markkinoilla 2x/pv annosteltavia valmisteita
- Korvatipat; joskus päivälläkin, mutta hoitajaksot lyhyitä

Huoltajien on keskusteltava henkilökunnan kanssa lapsen lääkityksestä.

- Lapsen aloittaessa toiminnassa (kuuriluonteiset lääkkeet)
- Aamulla toimintaan tullessa (jatkuva- sekä kohtausluontoinen lääkitys)

Toimintayksiköissä lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa.

YKSIKÖKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

LIITE 2

1 YKSIKÖSSÄ TAPAHTUVA LÄÄKEHOITO

1.1 (Yksikön nimi) käytössä olevat lääkkeet ja niiden säilytyspaikka

Yksikössä annettava lääkehoito on ensisijaisesti pitkäaikaissairauteen liittyvää lääkehoitoa. Tällaisia pitkäaikaissairauksia ovat mm. diabetes, astma, migreeni, (ADHD).

Lääkehoitosuunnitelma laaditaan myös silloin kun tiedetään nuoren tarvitsevan välitöntä lääkehoitoa esim. epilepsiakohtauksessa tai vakavassa allergisessa reaktiossa (epipen).

Lääkkeen säilytyspaikka _____ (yksikön nimi) on oppilaalla itsellään tai erikseen sovitussa lukollisessa paikassa. Jos lääke on säilytettävä viileässä, pitää huolehtia, että jääkaappi on lukittava(tai lukittu astia/pakki jääkaapissa) tai lääke säilytetään terveydenhoitajan huoneessa. (Yksikkö valitsee näistä vaihtoehdoista oman käytännön tämän punaisen tekstin tilalle).

Käyttämättä jääneet, vanhentuneet, käyttökelvottomat tai käyttökieltoon asetetut lääkkeet palautetaan lapsen huoltajalle.

1.2 Lääkehoitoon tukea tarvitsevat oppilaat ja rekisteriseloste

Rekisteriselosteena toimii yksikkökohtainen opiskeluhuollon rekisteriseloste.

Lääkehoitoon tukea tarvitsevat lapset -lomake (liite 1) täytetään lukuvuosittain ja täydennetään tarvittaessa.

2. LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO

Toimialajohtaja vastaa siitä, että yksiköt laativat koulukohtaisen lääkehoidon suunnitelman Lääkehoito Kempeleessä- toimintaohjeen mukaisesti. Yksikkökohtainen suunnitelma, sekä kunnan yhteinen ohjeistus tulee olla koko henkilöstön nähtävillä esim. Teams:ssa.

Yksikön vastaava (rehtori, päiväkodin johtaja, vapaa-aikapalvelujen vastaava) vastaavat, että

- Yksikön henkilöstö perehdytetään yksikön omaan suunnitelmaan
- Yksikössä on käytettävissä riittävä tieto ja asiantuntemus
- Tietoja käsitellään ammatillisesti ja huolehditaan siitä, ettei tieto kulkeudu ulkopuolisille,
- Henkilökunnan lääkehoidon lisäkoulutuksen ylläpitämisestä ja seurannasta
- oman yksikkönsä lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden osaamisen varmistamisesta viiden vuoden välein
- Yksikössä on riittävä määrä lääkehoidon toteuttamiseen oikeutettuja työntekijöitä lasten toimintaan osallistumisaikana

Huoltaja vastaa, että

- lapsen lääkehoidon tarve on tiedossa ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on luotettavasti ilmoitettu lääkehoitoa toteuttaville henkilöille ja käytettävissä toimintayksikössä.
- ilmoittavat kirjallisesti toimintayksikköön lapsen lääkitystä koskevat ohjeet ja muutokset. (esim. [suojattu sähköposti](#))
- laaditaan yhdessä lapsen yksikön henkilökunnan kanssa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelma
- ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdyttämisestä lapsen lääkkeenantoon.
- ovat tietoisia siitä, kuka/ketkä toteuttavat toiminnassa lapsen lääkehoitoa.
- kutsuvat tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään henkilökuntaa
- huolehtivat henkilökunnan perehdyttämisestä lapsen siirtyessä toiseen päiväkotiin / kouluun / toimintaryhmään.
- toimittaa lääkkeen toimintayksikköön lapsen nimellä varustettuna, annosteluohjeineen alkuperäispakkauksessa. Allergia-silmätipat ovat suositeltavaa tuoda kerta-annos pipetteinä.

Lääkehoidon toteuttaja

Nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö on koulutuksensa perusteella ensisijainen lääkehoidon toteuttaja.

Varhaiskasvatuksen /koulun / vapaa-aikapalveluiden työntekijä, joka ei ole saanut terveystieteiden koulutusta, voi toteuttaa lapsen lääkehoitoa, kun on suorittanut työnantajan osoittaman lääkehoitokoulutuksen, saanut terveydenhuollon ammattihenkilön / huoltajien antaman perehdytyksen ja hänellä on voimassa oleva lääkehoitolupa. Perusterveyden huollosta vastaava lääkäri myöntää kertaluonteisen tai määräaikaisen luvan toteuttaa lääkehoitoa lääkehoitokoulutuksesta ja/tai näyttötilaisuudesta saatavaa todistusta vastaan.

- vastaa lääkehoitoa toteuttaessaan omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa että vastualueensa lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.
- on yhdessä huoltajien, opettajan ja moniammatillisen työryhmän kanssa laatimassa lapsen lääkehoitosuunnitelman. Opettaja toimii koolle kutsujana. Tarvittaessa terveydenhuollon asiantuntijoita kutsutaan mukaan tai konsultoidaan
- arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo havainnoistaan huoltajille.
- vastaa lapsen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä
- toteuttaa lapsen lääkehoitoa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti

- ilmoittaa huoltajalle, jos lapsen lääkkeenannossa on tapahtunut virhe ja tekee kirjallisen lääkevirheilmoituksen esihenkilölleen.
- ilmoittaa, mikäli arvioi, ettei hallitse hänelle annettua työtehtävää. Työnantaja on velvollinen järjestämään työntekijälle tarvittaessa lisäperehdytystä.
- Laatii esihenkilölleen koonnin lapsen yksilöllisen lääkehoidon toteuttamisesta- esityksen ja käy sen läpi esihenkilön kanssa **LIITE 5**

Kukin yksikön aikuinen vastaa hätätilanteessa ensiaputoimenpiteistä.

2.1 Henkilöstön välinen yhteistyö, tehtävät ja tiedonkulku

Kaikki oppilaan tai opiskelijan lääkehoitoon osallistuvat tahot toimivat yhteistyössä huoltajan kanssa huoltajan ohjeistuksen mukaisesti.

Yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma laaditaan alkusyksystä lapsikohtaisessa palaverissa huoltajan kanssa yhteistyössä.

2.2 Lääkehoidon toteuttamiseen vaaditaan koulutus

Lapsen lääkehoitoa saa toteuttaa lääkehoitoluvan omaavat työntekijät. Diabeteksen hoitoon liittyvä koulutus järjestetään OYS:n toimesta, jossa koulutetaan myös ihon alle pistäminen. Tarkempaa tietoa koulutuksista löytyy Kempeleen kunnan lääkehoito-oppaasta. Työntekijöiden lääkehoidon lisäkoulutuksen tarpeesta huolehditaan vuosittain. Rehtori vastaa koulutuksen ylläpitämisestä ja seurannasta.

2.3. Lupa-asiat

Lääkehoitolupa on voimassa viisi vuotta. Lääkehoidon teoriakoulutus suoritetaan verkko-opintoina ja tenttisuorituksena. Tarvittava näyttö suoritetaan erillisen sopimuksen mukaisesti joko diabeteskoulutuksen yhteydessä tai erillisenä näyttönä terveydenhuollossa. Perusterveyden huollosta vastaava lääkäri myöntää kertaluonteisen tai määräaikaisen luvan toteuttaa lääkehoitoa lääkehoitokoulutuksesta ja/tai näyttötilaisuudesta saatavaa todistusta vastaan.

Kempeleessä

____ / ____ 20____

Yksikön vastaavan allekirjoitus

LAPSEN YKSILÖKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Liite 3

Kempeleen kunta

KOULU:

Lapsen tiedot		
Sukunimi	Etunimi	Syntymäaika
Sairaus, allergia tms.		Koulu/luokka
Vanhempien yhteyshenkilö koulussa		
Sukunimi	Etunimi	Puhelinnumero
Huoltajan tiedot		
Sukunimi	Etunimi	Puhelinnumero
Toisen huoltajan tiedot		
Sukunimi	Etunimi	Puhelinnumero
Terveydenhoitaja		
Sukunimi	Etunimi	Puhelinnumero
Yksikön vastaava		
Sukunimi	Etunimi	Puhelinnumero
Ryhmän opettaja		
Nimet		Puhelinnumero
ohjaaja/lastenhoitaja		
Nimet		Puhelinnumero
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat		
Nimet		Puhelinnumero
Keittiöhenkilökunta		
Nimet		Puhelinnumero
Varahenkilöt		
Nimet		Puhelinnumero
Lapsen sairauteen liittyvät toimet päivän aikana		

Huoltaja ja lasta hoitava taho laativat kirjalliset ohjeet

Tiedonkulku yksikön sisällä (Tiedonkulku henkilöstön kesken sekä sijaiselle)

Tiedonkulku koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä

Koulumatkat

Retket, liikuntapäivät ja muut erityistilanteet

Muuta huomioitavaa ja yhteisesti sovittavaa

Huoltaja vastaa siitä, että oppilaan lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä.

Huoltaja vastaa myös oppilaan yksilöllisen lääkkeen ja tarvittavien tarvikkeiden toimittamisesta ja oppilaan vaihtaessa koulua tiedon siirtämisestä tarvittaessa toiseen kouluun, kuntaan tai muulle koulutuksen järjestäjälle.

Yksikkö ei vastaa oppilaan hoidosta tai lääkehoidosta. Lääkehoidosta vastaa ensisijaisesti huoltaja. Koulu toteuttaa lapsen omahoidon tukea suorittamalla tässä lomakkeessa kuvattuja välttämättömiä omahoidon tukitoimenpiteitä huoltajan ohjeiden mukaisesti. Huoltaja vastaa antamiensa tietojen ja ohjeiden oikeellisuudesta. Huoltaja sitoutuu ilmoittamaan välittömästi koulun yhteyshenkilölle, mikäli lapsen hoidossa tapahtuu sellaisia muutoksia, että niillä saattaa olla vaikutusta koulupäivän aikana suoritettaviin omahoidon tukitoimiin.

Koulu kerää ja järjestää tämän lomakkeen sisältämät tiedot luetteloon. Luettelo sisältää omahoidon tukitoimenpiteitä tarvitsevien oppilaiden henkilötietoja sekä terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja. Tiedot ovat salassa pidettäviä ja niitä käsitellään huolellisesti. Luettelon tarkoituksena on varmistaa, että lapsen sairauden vaatimat toimenpiteet tulevat riittävässä laajuudessa koulun toimijoiden tietoon. Huoltajalla on oikeus tarkistaa lastaan koskevat tiedot ja vaatia virheellisen tiedon oikaisemista.

Päiväys ja allekirjoitukset

Yllämainitun lapsen huoltajana annan tässä lomakkeessa mainituille henkilöille luvan lapseni sairauteen liittyvien omahoidon tukitoimien suorittamiseen lomakkeessa määriteltyjen linjausten mukaisesti. Lisäksi annan suostumuksen seuraavaan:

(1) lapseni henkilötietoja sekä terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevien tietojen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 3 §:ssä kuvatulla tavalla.

(2) lapseni henkilötietoja sekä terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevien tietojen luovuttamiseen tässä lomakkeessa mainituille koulun edustajille sekä mahdollisesti ensiapuun osallistuville muille henkilöille.

Päiväys	
Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys	Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys
Yhteisneuvottelussa mukana olleet	
Allekirjoitus ja nimenselvennys	Allekirjoitus ja nimenselvennys
Allekirjoitus ja nimenselvennys	Allekirjoitus ja nimenselvennys

DIABETESTA SAIRASTAVAN LAPSEN PÄIVÄNAIKAINEN HOITO

LIITE 4

Yksikön yhteyshenkilö

puh: _____

YHTEYSTIEDOT

Yksikkö _____

ryhmä _____

Lapsen nimi _____

syntymäaika _____

Huoltaja _____

puh: _____

Toinen huoltaja _____

puh: _____

Diabeteshoitaja _____

puh: _____

Terveystenhoitaja _____

puh: _____

Yksikön johtaja _____

puh: _____

Ryhmän opettaja _____

puh: _____

ohjaaja/ lastenhoitaja _____

puh: _____

Koulukeittiö _____

puh: _____

DIABETEKSEEN LIITTYVÄT TOIMET PÄIVÄN AIKANA HUOLTAJAN OHJEISTUKSEN MUKAAN

- **Verensokerin mittaukset**

- Mittausajat _____

- **Insuliinipistokset / annostelu pumpulla**

Vanhemmat toimittavat kirjalliset insuliiniannosohjeet ja annostusaikataulun.

- **Ateriat**

Vanhemmat toimittavat hoitoyksikössä laaditun ateriasuunnitelman. Ruoka-ajat välipaloiheen, mahdolliset liikuntalisät.

Yllä olevissa toimissa

Tarkistaa ja auttaa _____ Allekirjoitus _____

Varahenkilö _____ Allekirjoitus _____

Lapsen tyypilliset matalan verensokerin oireet:

Ensiapu matalan verensokerin hoidossa:

(Missä nopeasti imeytyvää glukoosia säilytetään, toimet miten menetellään):

Aiheuttaako liian korkea verensokeri (>15 mmol/l) toimenpiteitä:

Retket, liikuntapäivät ja muut erityistilanteet:

Koulumatkat, iltapäiväkerho:

Miten tieto diabeteksestä kulkee sijaiselle:

Muut muistettavat asiat:

Ateriasuunnitelma ja insuliiniannosohjeet on sovittu jatkettavaksi _____ asti, minkä jälkeen uusi arvio.

Päiväys _____ / _____ _____

Yllämainitun lapsen huoltajana annan tässä lomakkeessa mainituille henkilöille luvan lapseni diabetekseen liittyvien toimien hoitamiseen lomakkeessa kirjattujen linjausten mukaisesti. Lisäksi annan luvan lapseni terveydentilaa koskevien tietojen luovuttamiseen tässä lomakkeessa mainituille sekä mahdollisesti ensiapuun osallistuville muille henkilöille. Sitoudun tiedottamaan lapseni hoidossa tapahtuneista muutoksista koulupäivän aikana hoidosta vastaaville henkilöille.

Huoltajan allekirjoitus _____

Lapsen allekirjoitus _____

Terveydenhoitajan allekirjoitus _____

Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta,

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:9,

KOONTI LAPSEN YKSILÖLLISEN LÄÄKEHOIDON TOTEUTTAMISESTA LIITE 5

Luvan saaja: _____

Tällä luvalla sitoudun toteuttamaan tämän lapsen/ oppilaan yksilöllistä lääkehoitoa lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Yksikkö: _____

Lapsen / oppilaan nimi ja sotu: _____

“Sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman Turvallinen lääkehoito (v.2021) mukaisesti lääkehoito perustuu potilaan, hänen omaisensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen suunnitelmaan. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilökunta voi osallistua luonnollista tietä annettavien tai ihon alle pistettävän hoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa, tai tilannekohtaisen harkinnan, työntekijän suostumuksen, riittävän lisäkoulutuksen sekä osaamisen varmistamisen jälkeen”.

Jokaisella lapsen lääkehoitoa toteuttavalla työntekijällä tulee lääkehoitokoulutus ja lääkärin myöntämä lupa lääkehoidon toteuttamiseen.

Osaamisen varmistus:

- Olen saanut huoltajilta/ alan asiantuntijalta riittävän perehdytyksen lapsen / oppilaan lääkehoitoon ja hoitotoimiin.
- Olen osallistunut/perehtynyt lääkehoitosuunnitelmaan
- Minulla on voimassa oleva lääkehoitokoulutus ja lääkärin myöntämä lupa toteuttaa lääkehoitoa
- Olen suorittanut näytön lääkkeen antamisesta

Päiväys ____/____ 20____

Lääkehoitoluvan saajan allekirjoitus

Päiväys ____/____ 20____

Lääkehoitoluvan hyväksyy yksikön vastuhenkilö:

Tämä asiakirja on voimassa _____ asti.

LÄÄKEVIRHE/ POIKKEAMAN ILMOITUS

LIITE 6

Toimintayksikkö ja työyksikkö _____

Lääkevirhe liittyi määräämiseen / kirjaamiseen / jakamiseen/ annosteluun/ säilytykseen/ jokin muu syy: _____

Tapahtumapaikka, päiväys, ja kellonaika: _____

Lapsi / oppilas, kehen kohdistui (Nimi ja sotu)

Lääkepoikkeaman kuvaus

Kuinka tilanne hoidettiin ja kenelle ilmoitettiin?

Miksi näin kävi, mitä olisi pitänyt tehdä toisin?

Jatkotoimenpiteet, raportointi ja seurantasuunnitelma

Päiväys: _____

Lääkevirheen tehneen työntekijän allekirjoitus

Toimintayksikön vastaavan allekirjoitus

Kopio ilmoituksesta sivistysjohtajalle/ varhaiskasvatusjohtajalle.